

INTRODUCERE LA CARTILE POETICE

„Poezia," a spus cineva, „este ceea ce se pierde prin traducere." Din fericire pentru noi, butada nu este valabila în cazul Bibliei. În cel mai bun caz, este o exagerare când ne referim la poezia Vechiului Testament. Pe de altă parte, poezia clasică engleză sau franceză, construită pe baza unor elemente prozodice stricte, cu rima, ritmul și metrica atât de riguros respectate, nu este deloc lesne de tradus în alte limbi, rezultatele nefiind întotdeauna acceptabile.

Pe de altă parte, poezia ebraică are, într-o anumită măsură, metrica sa proprie, folosind înșă și procedee specifice, cum ar fi aliteratia (în definiția cea mai simplă: repetarea aceluiași sunet sau aceluiași grupuri de sunete în două sau mai multe cuvinte care se succed) și altele. În poezia cu care sunt familiarizați cititorii din epoca modernă.

Deși o mare parte a cartilor profetice sunt redactate în versuri, cinci carti ale VT sunt considerate ca poetice *par excellence*: Iov, Psalmii, Proverbele, Eclesiastul și Cantarea Cantarilor.¹

Învețe să acceptați voia Lui suverană în tot ce i s-a înmănat. Este așa-numita „literatură de înțelepciune" în forma ei cea mai sublimă, percepută ca atare chiar de ne-

I. Cartile Poetice

A. Iov

E posibil ca aceasta să fie cea mai veche dintre cartile Bibliei, întrucât în toate discuțiile despre bine și rău nu se face nici o singură referire la Lege. În dialoguri de un tulburător patetism, mult încercat dar neprihanit Iov își susține energic argumentele în fața „prietenilor" săi, cautând să dezlege motivele care au stat la baza suferinței sale, pentru că în cele din urmă Domnul s-a

credinciosi, care Ti recunosc valorile incontestabile de poezie de cea mai nobila factura.

B. Psalmii

Cea mai Tndragita carte din VT pentru creștini este cea a Psalmilor. S-au pus Tn circulate multe editii ale Noului Testament continand la sfarsit Cartea Psalmilor, pentru cei care considera prea voluminoasa, și prin urmare mai dificil de purtat Tn calatorie, Tntreaga Biblie. Dar putini dintre cei ce au mdragit Psalmii stiu ca ei au fost compusi initial Tn versuri.²

Psalmii constituie cartea de cantari a Israelului din vechime, fiind compusa din cinci parti scrise de-a lungul unei perioade aproximativ o mie de ani, cuprinsa Tntre anul 1400 T.Cr. (Moise) si cea. 400 t.Cr. (Ezra).

C. Proverbe

A doua carte din VT Tn ordinea prefe-rintei credincioșilor, lecturata de acestia Tn mod regulat, este Cartea Proverbelor. Este o carte plina de sfaturi Tntelepte pri-vitoare la modul Tn care poate cineva trai o viata frumoasa și reusita din punctul de vedere al lui Dumnezeu (care, Tn ultima analiza, este singurul valabil). Este un exemplu superb de „literatura de Tntelepciune.”

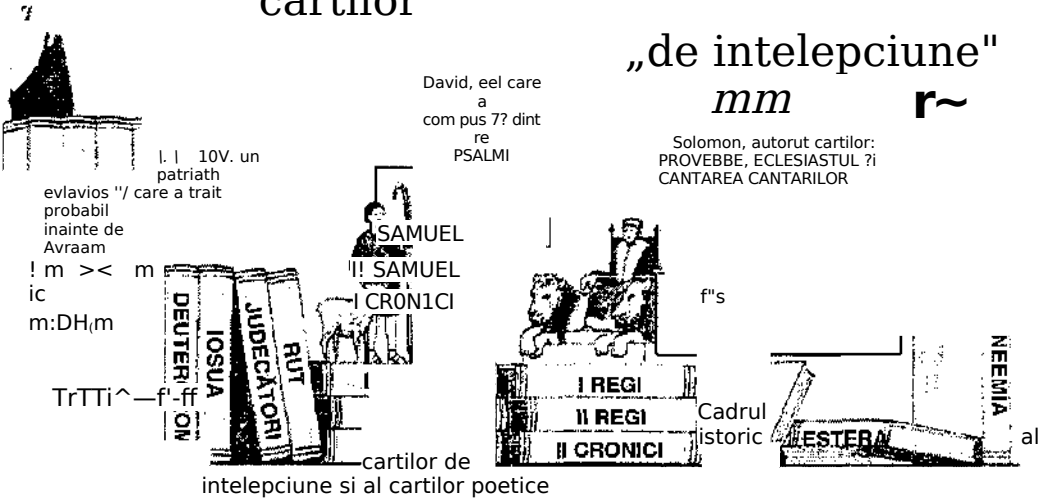
D. Eclesiastul

Este cartea care prezinta cele mai multe probleme pentru majoritatea citito-rilor, Tn privinta integrarii ei Tn cadrul general al Tnvataturilor Bibliei. Cheia Tnte-legerii Eclesiastului o constituie sintag-ma: „sub soare,” avand Tn vedere faptul ca „Predicatorul” Tsi fonnuleaza argumentele prin prisma unui om lipsit de re-

Plansa ilustrand cadrul istoric al cartilor

■M?

velatiea lui Dumnezeu. Si aceasta carte constituie o ilustratie adecvata a literaturii de intelegciune.

E. Cantarea Cantarilor

Toti cei ce iubesc Biblia sunt de acord ca aceasta carte este un mcantator poem al iubirii adevarate si pure, desi tn privinta tSmacirii sensurilor ei, parerile sunt Tm-partite. Titlul „Cantarea Cantarilor” este de fapt enuntul prin care se exprimS in ebraica superlativul, traducerea literals fiind: „cea mai superba cantare.” Solomon a compus 1.005 cantari (1 Re. 4:32) dintre care cea de fata este cea mai fru-moasa dintre toate.

II. Savurarea poeziei VT

Din nefericire, cei mai multi oameni isi pierd gustul pentru poezie inca de pe ban-cile școlilor, fie pentru ca sunt fortati sa memoreze versuri pe care nu le fndr2gesc sau nu le inteleg, fie pentru ca au avut parte de dascali care i-au pus sa disece poeziile, Intorc^ndu-le pe toate fetele, pana li s-a pierdut farmecul si prospetimea. Este aido-ma cultivarii unui trandafir, mdeletnicire la Tndemana mai tuturor, chiar fara pregStire speciala Tn materie, dar animafi de dorinta de a se fnfrupta din mireasma sa fara egal, de a-i sorbi frumusetea aparte. Pe de alta parte, la o ora de biologie despicarea unui trandafir, petala cu petala, poate fi de un

real folos pe plan educational, dar fara prea mult rost pe plan estetic sau artistic.

Savurarea poeziei Vechiului Testament se situeaza oarecum la mijlocul distantei dintre cele doua extreme: pe de o parte, receptarea intuitiva a frumusetii tran-dafirului, chiar de catre cei lipsiti de orice pregatire in horticultural iar pe de alta parte supunerea trandafirului la un studiu stiin-tific. Vetii aprecia mai profund trandafirii daca veti sti sa deosebiti, sa spunem, un trandafir salbatic de unui cultivat, sau trandafirii cu flori galbene de cei cu flori de un roșu intens sau de cei cu petale albe sau rozee sau de alte culori.

Tot asa daca va veti deprinde cu pro-cedeele stilistice și tehnicile care „dau culoare” poeziei psalmistului sau ale celorlalti poeti biblici, veti aprecia poezia Scrip-turii la justa ei valoare, acordSndu-i consideratia de care e demna. Acest principiu e valabil nu doar in cele cinci carti considerate poetice prin excelenta, ci și tn restul Vechiului Testament, ca de altfel in Noul Testament.

III. Paralelismul

Tehnica cea mai remarcabila a poeziei biblice consta in faptul ca nu *sunetele* sunt cele care *rimeaza*, cum este de cele mai multe ori cazul in engleza (si in romania, n.tr.), ci *ideile*, adica inmanuncherea a doua sau mai multe versuri intr-o relatie de

coeziune. Trebuie sa ne exprimam recunostinta fata de Dumnezeu pentru aceasta Irasatura definitiva a marii majoritati a poeziei biblice, deoarece faciliteaza traducerea lesnicioasa in mai toate limbile pamantului, fara pierderi estetice semnificative. Insi Domnul nostru S-a exprimat frecvent in paralelisme. (Spre exemplu, recititi cu atentie Matei 5-7 si Ioan 13-17, dupa ce veti fi studiat noile urmatoare.)

Am dori sa prezentam in continuare cateva exemple ale principalelor tipuri de paralelism ebraic, pentru ca cititorul sa poata gasi de unul singur structuri similare, nu doar in studierea Vechiului Testament cu ajutorul *Comentariului Biblic al Crezincosului*, ci si in lectura zilnica devotionala sau cand audiaza predici.

1. Paralelism sinonim

Dupa cum sugereaza numele, in cadrul acestui tip de paralelism al doilea rand (randul „paraler¹”) contine acelasi enunt ca in primul rand, dar este subliniat. Cartea Proverbe e plina de asemenea paralelisme sinonime:

Pe cararea neprihanirii este
viata
si pe drumul ei nu este
moarte (Pro. 12:28).

Eu sunt trandafirul din
Saron si crinul vailor
(Cant. 2:1).

2. Paralelism antitetic

Acest tip de paralelism organizeaza doua r^nduri in relatie adversativa, sub forma unui *contrast*:

Caci Domnul cunoaste calea
celor nepri-
haniti, Dar calea celor rai
va pieri (Ps. 1.6).³

Ura starneste certuri,
Dar dragostea acopera toate
pacatele (Pro.
10:12).

3.Paralelism formal

Aici avem de a face cu un paralelism doar sub aspectul *formei*, in sensul cS cele doua (sau mai multe) r^nduri nu con-

trasteaza, nu largesc si nu subliniaza continutul. Este o simpla organizare de doua versuri care exprima un gand sau o tema:

Totuși Eu L-am uns pe Regele
Meu Pe muntele Meu și
Sion (Ps. 2:6).

4.Paralelism sintetic

Ai doilea rând al poeziei
Întărește (în greaca *synthesis*,
„sinteza”=întăreinut)
gandul din primul rând.

Domnul este pastoral meu;
Nu voi duce lipsa de nimic (Ps.
23:1).

Păzește-ți inima mai presus de
orice, Căci din ea ies izvoarele
vieții (Pro. 4:23).

5.Paralelism emblematic

O figură de stil din primul
rând al poeziei ilustrează
continutul celui de-al doilea
rând:

Cum dorește cerbul izvoarele de
apă, Așa Te dorește sufletul meu
pe Tine, Dumnezeule! (Ps. 42:1)

Ca un inel de aur în rîmă
unui
pore, Așa este femeia frumoasă,
dar fără minte (Pro. 11:22).

IV. Figuri de stil

Pe acestea le folosim în fiecare
zi, fără să ne dăm seama.
Sintagme precum: „Este un inger
(de femeie/fata)” sau „Vălanca
fără maniere, ca un pore” sunt
figuri de stil.

1. Comparatii

Adesea se fac în Biblie
comparații foarte vivace între un
lucru și un corespondent al său,
în special în cântecul poetic.

a. Similitudinea

Când în cadrul comparației
apar cuvintele: *precum*, *ca și* sau
asemenea lui, avem de a face cu
o similitudine:

Căci Tu, Doamne, Îi
binecuvîntezi pe ei
neprihanit și-l înconjură
cu bunăvoință Tu,

ca și cu un scut (Ps. 5:12).

Ca un mar fntre pomii
din crang Asa este
preaiubitul meu intre fii
(CSnt. 2:3a).

craftiness,
And the counsel of the cunning
comes quickly upon them (Iov
5:12, 13).

b. Metafora

Cand comparatia este directă,
un lucru fiind denumit prin
celalalt, fara a se recurge la
cuvinte cum ar fi *ca si* sau *pre-*
cum, ea se numeste *metafora*.
Este un pro-cedeu foarte
frecvent in literature:⁴

Caci Domnul Dumnezeu este un
soare și
un scut; Domnul da Tndurare
si slava Si nu lipseste de nici un
bine pe cei ce
umbla in neprihanire (Ps.
84:11).

O gradina imprejmuita este sora
mea,
mireasa mea, Un izvor inchis,
o fantana pecetluita (Cant.
4:12).

2. Aliteratia

O Tnsiruire de cuvinte, aflate
in proxi-mitate unele fata de
allele, care Tncep cu aceeasi
litera - de obicei o consoana - ne
dau procedeul definit de cineva
drept: „apt alliteration's artful
aid.”³ (tnsasi definitia aliteratiei
a fost redată sub forma de aliter-
atie de catre autorul
comentariului. In romSneste am
putea spune: „artisticul aju-tor al
aptei aliteratii”, n.tr.) De
exemplu, versetele cu care
incepe CSntarea Cantarilor
contin multe cuvinte care, in
originalul ebraic, Tncep cu
sunetul „s” (in ebraica litera
shin), inclusiv titlul cartii si
forma ebraica a numelui
Solomon.

Evident in traducere aliteratia
nu va mai fi, de fapt nu poate fi
identica formelor din original.⁶
Totusj traducerile NKJ și NKJV au
reusit sa pastreze aliteratia in
surprinza-tor de multe locuri:

He frustrates the devices of the
crafty,
So that their hands cannot carry
out their plans.
He catches the wise in their own

(El zadarniceste planurile celor vicleni, Pentru ca mainile lor sa nu poata promo-
va planurile lor. El ii prinde pe cei priceputi in prefacato-
ria lor și viclesugul celor vicleni se varsa vajnic
peste ei. (Iov 5:12, 13, adaptare dupa engleza, n.tr. Prezentam in continuare, alte exemple de aliteratie, traduse direct din engleza, iar nu redade dupa Biblia in limba romana, unde aliteratia nu este prezenta):

Omul, nascut din femeie, are zile
putine si pline de necaz.
Infloreste ca o floare, fiind
apoi degraba ofilit;
El fuge ca o umbra si nu dainuie
(Iov 14:1,2).

Nota traducatorului:
Urmatoarele exemple citate de autor din Ps. III :9 nu au corespundent in rom&na, unde, din nou, lipseste aliteratia. Prin urmare, le redam in engleza:

He has sent redemption to His
people;
He has commanded His covenant
forever:
Holy and awesome is His name
(Ps. 119:9).

A present is a precious stone in
the eyes of
its possessor; Wherever he
turns, he prospers (Pr. 17:7)

The words of a talebearer are like
tasty trifles,
And they go down into the inmost
body (Pr. 18:8)

3. Antropomorfism

Atribuirea unor insusiri sau forme omenești lui Dumnezeu, care este spirit, El fiind vazut in cadrul acestei figuri de stii, ca avand madulare omenești:

Domnul este in templul Sau
sfant; Tronul Domnului este
in cer; Ochii Sai privesc si
Pleoapele Sale ii pun la
incercare pe fiii oamenilor
(Ps. 11:4).

4. Zoomorfism

-in mod similar, attribute
ale lui

Dumnezeu sunt comparate cu *forme animate*:

El te va acoperi cu **penele** Lui,
S/i vei avea refugiu sub **aripile**
Lui. Adevarul S5u va fi scutul tau
si pavaza **ta** (Ps. 91:4).

5. Personificarea

Un obiect sau o Tnsusire abstracta este tratata ca o persoana:

Sa se bucure cerurile si sa se
Tnveseleasca

pamantul; SS urle marea si tot
ce cuprinde ea! Sa tresalte
campia cu tot ce este pe ea, Toti
copacii padurii sa cante de
bucurie tnaintea Domnului! (Ps.
96:11, 12)

Eu, Intelep-ciunea, locuiesc
impreuna cu

prudenta, Si scot la iveala
cunostinta si priceperea (Pro.
8:12)

6. Acrostihul

Este un procedeu aproape
imposibil de redat in traducere,⁷
deoarece poemul respectiv se
bazeaza pe alfabetul ebraic,
versurile poeziei (randurile) fiind
in ordine alfabetica. Exemple
binecunoscute de acrostih gasim
Tn Psalmul 119 si in patru din
cele cinci capitole ale cartii
Plangerile lui Ieremia. Cartea
Proverbe se Tncheie cu un
omagiul in douazeci si dou5 de
versuri, adresat femeii ideale,
fiecare rand Tnce-pind cu o
litera a alfabetului ebraic (Pro.
31:10-31).

Mai exista si alte figuri de stil,
unele dintre ele suprapunandu-
se, partial, peste cele prezentate
de noi, dar cele descrise aici
sunt, credem, suficiente pentru
majoritatea credinciosilor.

Daca cititorul va avea grija sa
remarce unele din aceste
procedee artistice speci-fice
poeziei, cand va studia aceste
cinci carti (precum si restul
cartilor din Biblie), va recepta
textul sacru cu o noua

prospetime, apreciindu-i
frumusetea inegalabila. (Vezi
Eel. 3:1 la.)

NOTE FINALE

'Aceste trei carti - Iov,
Proverbe si Ecclesiastul - se mai
numesc „Carti de intelegciune.”
Desi sunt redactate Tn forma
poetica, continutul lor subliniaza
Tntelep-ciunea sau arta sau
deprinderea de a trai potrivit cu
frica de Dumnezeu.

²Unul din motivele pentm care
ei nu realizeaza ca aceste carti
sunt in original carti poetice esle
faptul ca de la tnceput Tn editia
King James Version toate
genurile de literatura - fie lege,
fie istorie, fie poezie, fie epistole
- au fost tiparite Tn acelasi
format. Unele din versiunile din
vremea noastra au Tncercat sa
prezinte textul Tntr-un format
diferit, care sa evi-dentizeze
structura de poezie.

³Intreg continutul primului
psalm este un paralelism antitetice
Tntre omul drept si omul rau, o
capodopera a ceea ce Tn arta se
numeste: „pata Tntunecata pe
fond de luminS si lumina pe
fond de pata Tntunecata.”

⁴Domnul nostru a recurs la
metafbre cand S-a numit pe
Sine „Usa”, „Vita”, „Painea
vietii”, si „Bunul Pastor.”

-"Pastorii sunt mai cu seama
atrasi de acest procedeu, pe
care-l folosesc din plin Tn
predicile lor, rezultatul fiind, Tn
cazurile cele mai bune, cand nu
se abuzeaza de el, o facilitare a
memorarii textului respectiv.

⁶In NT cartea Evrei Tncepe cu
un manunchi de cuvinte care, Tn
originalul grec, Tncep toate cu
sunetul „p” (Tn greaca **pi**).

⁷In traducerea de catre Ronald
Knox a Bibliei se face un efort
impresionant de a se reda totusi
acrostihul, prin renuntarea la
patru litere mai putin utilizate
din alfabetul englez, care, dupa
cum se stie, contine douazeci si
sase de litere, spre deosebire de
eel ebraic, cu numai douazeci si
doua de litere.

